

POSUDEK NA DIPLOMOVOU PRÁCI „AKTUÁLNÍ TRENDY V OTÁZCE DĚTSKÉHO BILINGVISMU“

LUCIE SCHOLL

Diplomová práce vznikala velmi náročným procesem hledání obsahu i efektivních výzkumných metod. Konstatuji však, že výsledek je nadprůměrný. Samotné téma bilingvismu je ožehavé, což dokazuje fakt, že většina prací mapuje starší výzkumy, ale de facto nepřináší nic nového. Tato diplomová práce se vyznačuje tím, že

- a) využívá nejnovější prameny, a tím přináší i nové teoretické poznatky,**
- b) v empirické části využívá v ČR dosud nepoužívané metody,**
- c) na základě empirického zkoumání uvádí současný pohled na bilingvismus.**

Předmětem této diplomové práce je přirozený dětský bilingvismus.

V teoretické části práce si autorka vytyčila za cíl podat ucelený přehled současného pohledu na problematiku bilingvismu, s důrazem na shrnutí novějších odborných statí a výzkumů.

V návaznosti na tento cíl objasňuje specifika bilingvního řečového vývoje, vliv bilingvismu na kognitivní funkce, otázku vzájemné vyváženosti jazyků a faktory úspěšné bilingvní výchovy. Empirickou část diplomové práce pojala autorka jako mapující studii. Hlavní metodou sběru dat rodičů bylo užití k tomuto účelu vytvořeného dotazníku. Zároveň bylo provedeno testování dvaceti pěti předškolních dětí z těchto rodin, při kterém bylo hlavním záměrem pomocí „testu aktivní slovní zásoby“ ASWT-R posoudit, nakolik je vývoj českého a německého jazyka u dítěte vyvážený, nebo zda je jeden z jazyků dominantní. Následně pak byly hledány vzájemné souvislosti.

Vzorek byl relativně malý, nicméně to nelze autorce vytýkat s ohledem na dostupnost bilingvních dětí, které splňovaly kritéria výběru.

Hodnotím pozitivně zejména kapitulu druhou „Bilingvismus ve vztahu ke kognitivním schopnostem“, kde je mimo jiné uvedena podkapitola „Pozitivní působení bilingvismu na některé kognitivní funkce“. Autorka zde vymezuje výhody bilingvní výchovy a vyvrací některé zažité představy o bilingvním vývoji.

Blíže k vlastní empirické části. V empirické části autorka mapuje konkrétní profily jazykové komunikace vybraných bilingvních česko-německých rodin, žijících jak v České republice, tak v Německu.

Zjišťuje postoje rodičů k jazykům, spolu s otázkou, nakolik se tyto postoje promítají do volby jazykové komunikace.

Pomocí testu aktivní (eventuelně pasivní) slovní zásoby, administrovaného v českém i německém jazyku, posuzuje vyváženost vývoje obou jazyků nebo naopak dominanci jednoho z nich. Konkrétně využívá test Aktiver Wortschatztest - Revision, ASWT-R autorů Kiese-Himmel (2005) a Marburger Sprach-Screening, dále jen MSS, autorské trojice Holler-Zittlau, Dux a Berger (2009).

Nebudu zde uvádět výsledky studie, ty prezentuje autorka během obhajoby. Zmíním jedno překvapivé zjištění, že v otázce jazykové dominance skutečně nezáleží tolik na tom, který jazyk se u dítěte začíná vyvíjet jako první a který logicky mnoho rodičů považuje za hlavní mateřský jazyk dítěte. Jako nejvýraznější souvislost s jazykovou dominancí se totiž ukazuje být kvantitativní zastoupení jazyků v životě dítěte, a tak se později stává tím silnějším jazykem u většiny dětí ten jazyk, kterým se hovoří ve škole, ve škole a v okolní společnosti.

Autorka sepsala práci kultivovaným jazykem, text má logickou strukturu a nepostrádá jakýsi nadhled, který je dán vlastní životní zkušeností autorky.

Diplomová práce splňuje všechny kritéria pro doporučení k obhajobě.

Monika Morgensternová
10. ledna 2011